

ELŐFIZETÉS:

Egész évre . . 6 ft.
Fél évre . . . 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét
illető küldemények a
szerkesztőnek, anyagiak
a laptulajdonosnak kü-
lendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ KÖZLÖNY.

HIRDETESI DIJ:

egy l. hasábos petit sor
10 kr., többzörli hirdet-
ésnél olcsóbb. Nyiltter
sora 25 kr. Belyegűj min-
den hirdetésnél 30 kr.
A hirdetések Bittermann
Nándor nyomdájában és
a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 15 kr.

Megjelenik minden kedden.

Egyes szám ára 15 kr.

Zombor, 1880. november hó 7-én.

Bár elvitázhatlan tény az, hogy a termé-
szet még igen sok oly dolgot rejt ma-
gában, melyet ha akarjuk nagyon is
hasznunkra fordíthatjuk s bár régi dolog az is,
hogy épen a gazdaságban nincs az előmenetel-
nek látszata, miután még a tehetősebb gazdák
sem igen akarják az újításokat és az újabb föl-
fedezéseket nem csak kísérlet alá venni, de még
csak hitelt sem adni: mindazonáltal a jó akara-
tallal bíró bácskai gazdaközönség érdekében
nem találom fölöslegesnek — a gazdasági s leg-
újabbban már a napilapokban is közzétett nem
épen megvetendő újdonságra, a keskeny levelű
velű cirok (Sorghum (Holcus) halepense) takar-
mány fűre figyelmeztetni annál is inkább,
miután az eddig tett kísérletek azt a legmele-
gebben ajánlják.

A keskeny levelű cirok április vagy eset-
leg még május hóban vetve már az első évben
is nemcsak hogy buján terem, a mennyiben
mindjárt gyökere igen sok 2-4 láb hosszú, lúd-
toll vastagságú hajtással bír, melyek meglehető-
s vastagságuk mellett sem fásak, hanem húsosak,
puhák és nagyon érdesek. Levelei a közönsé-
ges cirok leveleihez hasonlítanak, csak hogy sok-
kal keskenyebbek és nem oly érdesek és élesek.

Egészben véve tehát nagyon hasonlít a kö-
leshez (Panicum milliaceum), csak hogy nagyobb
és sokkal bujább, azonkívül a muhar és köles-
nél annyival is több becsű, mert a mellett, hogy
évenként kétszer is kaszálható, az előbbieknél
még azon előnnyel is bír, hogy évelő: sőt mint
a kísérletezők bizonyítják, gyökerei áttelelvén,
igen megerősödnek, sokkal gazdagabban és sü-
rűbben s ennek következtében természetesen
sokkal finomabb hajtású széna takarmányt nyuj-
tanak.

Kalászaí araszt hosszúságuk, a közönséges
cirokénál tömöttebbek, magvai pedig apróbbak.
Egy-egy kalász 2-300 magot is ad.

A keskeny levelű cirok ez évben a bihar-
megyei gazdasági egyesület telepén, kissé televé-
nyes — nem kövér sem sovány — agyagos
talajban kísérleti termelés alá vétetvén, a ter-
melés első évében is a termelők és más szak-
emberek által igen dicséretesnek találtatott, bár
egy kissé későn: Junius hóban lett csak vetve.

(A Bihar megyei gazdasági egyesület a magot
Budapestről Fleischmann és Weber kereskedé-
séből hozatta.)

Fuchs Emil fővárosi kertész homokos ta-
lajban tette a kísérletet s ugyanazon eredményt
tünteti föl.

Igen kívánatos volna ezek nyomán, hogy
a „bácskai gazdasági egyesület“ és követte e
szép példákat szintén odahatna, miszerint ezen
az állattenyésztésre ily alkalmasnak nyilvánuló
takarmány fűvet a jövő évben szintén kísérlet
alá vétetvén, utmutatójául szolgáljon a bácskai
gazdaközönségnek.

Zsuffa Vince.

A zombori új templom története.

(Folytatás.)

Többzör említettett, hogy a pénztalányoztatás
alkalmával mindenkor idézett 1860-iki 119-ik és 1859-
iki 102-ik számú jegyzőkönyvek, részint a határozatai-
kat letiltó érseki leveleket, részint érdemleges tartal-
mukat tekintve, az egyházközség pénztalányoztatási
jogát egyáltalán nem állapítják meg.

1864-ben július 24-én 111. sz. jk. könyvben újra kér
az ép. vál. pénzt, még pedig a Ballus sz. Józics Borbála
által a bolti pénztárba befizetett 840 f. kölcsöntőkét;
együttal citálva az 1859-iki 102. sz. jk. könyvet, — mely-
nek érvényét az akkori érsek közölt levele megsemmi-
sítette — megbizta Springer János akkori ügyvédet,
hogy a különféle egyházi pénztárak kintlevő kölcsö-
neit mondja föl s a befolyandó pénzt a templomépítés
céljaira hozzáférhetővé tegye. Ugyanekkor elhatáro-
ztatik, hogy a bolti pénztárból eszentul évenként ezer f. frt
fordítandó az új templomra.

1865-ben márt. 12-én újra kéri az „évenként ki-
adatni rendelt“ 1000 f. frt; holott az 1862. május 1-én kelt
jk. szerint az az ezer forint csak öt éven át járna, (ha jár-
na) és ez az öt év már 1864-ben letelt. Hanem azért az 1000
ft. szó nélkül kiadatott. 1865 május 28-án 83 jk. sz. a. a
felmondott tőkék behajtására az ügyvéd felszólítatik,
s a befolyandó pénzeknek az építés folytatására való
kiadásával a pénztárnok megbízatik.

Ez már haladás . . . többé vál. ülés se kell, ad
a pénztárnok akármennyi pénzt, csak azt kell mondani:
én vagyok az építési választmány. Ezen utalványhoz
képest Markovits József ép. vál. pénztárnok 1865. jul.
9-én 95 jk. sz. a. 662 ft. 19 $\frac{1}{2}$ krt. befolyt kölcsönök-
ből ki is adott.

1865. sept. 24-én 129. jk. sz. a. újra átadatik
831 ft. 39 kr. s együttal gondnok utasítatik, hogy „min-
den egyáltalában már az építkezésre fordítatni el-
rendelve levő tőkék után ennek utána befolyandó,
ugy a már ez ideig is befolyt illetén kamatokat a tő-
kével egyidejűleg adja át az új templomnak“

1865. okt. 9-én 136. sz. a. 300000 db téglá ége-
tésére szükséges fa ára fejében kéretik 1000 ft. Ki is
adatik, dacára, hogy márt. 12-én 10. sz. a. már egy-
szer kivették „az évenként kiadatni rendelt“ (?) ezer
forintot.

Ezek az anyagok tehát Kunszt érseknek készen
„kimutatva lettek“ annélkül, hogy léteztek volna! . . .
Ugyanezen gyűlésen 139. sz. a. bejelenté Auth Nándor
gondnok, hogy az ép. vál. pénztárnokának 388 f. frt 69 $\frac{1}{2}$
krt. átadott.

1866. jan. 21-én 4. jk. sz. a. felolvastatik az ép.
vál. mult évi dec. 10-én kelt átirata, melyben „a nehéz
s szomorú pénzügyi viszonyok sujtó körülményei“ stb. miatt
a fölmondott tőkék lassan folynak be, tehát jó lesz a
kalocsai káptalantól 10500 f. frt — „a boltok pénztár-
ának biztosítékul leendő felajánlása és az egyházköz-
ség adósaí által itt fizetendő kamatoknak odafordítása
mellett“ — kölcsönképen fölvenni.

Ez az új pénzügyi fogás falrengető éljenzéssel
fogadtatik és a kölcsön kieszakölése egy léteggú vá-
lasztmányra bizatik, azon utasítással, hogy az „Ezen
község pénztárába időközönként befolyandó tőkékössze-
letnek odafigyelése által a nyerenő kölcsön kisebb részletekben is
törlesztendő legyen!“

A kiküldött bizottság 1866. ápril 22-én 56 jk. sz.
a. bejelentette, hogy a káptalan a pénzt megajánlotta,
de a „kötelező levél szerint az azt aláíró pártfogósági
tagok saját magán vagyonának jelzálogi bekebelezését
illetőleg jótállását követeli.“

Ebbe aztán persze nem egyeztek be az illető urak,
mert hát felelősség járt volna vele. . . Ahelyett újra
kiküldtek egy kéttagú bizottságot, mely négy egyhk.
képviselő aláírásával ellátott kötelezvényt vitt magá-
val a boltok pénztárára bekebelezve.

Ezek az urak már jobb szerencsével jártak, mert
az 1866. május 13-iki jk. 63 pontja szerint a fölvetett
pénzt leolvashatták a gyűlés asztalára.

Ezen hitelműveletet nem hagyhatni szó nélkül.
Mellözve azon kényes adatot, hogy az illető urakat
annyira nem vitte a szent buzgalom, hogy a kölcsön-
ért birtokukkal szavatoltak volna, hihetetlen, de mégis
igaz, hogy épen ők, akik a b. e. Kunszt érsekkel el-
hitették, hogy így meg amogy fog a nép adakozni;
ők akik a 354 ft. költségű templomi zenészkar fizeté-
sét beszüntették s együttal kifejezték reményüket, hogy
azok, a szent céla tekintettel azontul ingyen fognak
muzsikálni; ők, akik a káplánok amogy is nyomorú-
ságos, és akármilyen falunál maig is silányabb fizeté-
sének leszállítását választmányilag javasolták: ők
mondom, nem átalítottak a Kalocsára való utazás köl-
tségei fejében 25-25 f. frtot előlegesen fölvenni. . .

Ugyanezen május 13-iki gyűlésen a kölcsönből
5500 ft. az építésre rögtön kiutalványoztatik; továbbá
„egyszer mindenkorra meghagyatik gondnoknak, hogy a
kölcsön végleges törlesztéseig a káptalannak a 6 $\frac{1}{2}$
százotli kamatot minden évben május 1-én küldje föl.“

A többi 5000 f. frt 1866. aug. 12-én 79. jk. sz. a.
szinte kiadták az új templom „betetőzésre.“ Eszentul
még hét ízben utalványoztak ki a bolti pénztárból
1000-1000 f. frt, dacára annak hogy az egész pénztár
jödeldmestül lekötték a káptalannak kölcsön biztosítékául;
sőt a pénztárnak időközben befolyt tőkepenzeit, pl.
1868. jul. 12-én 108. sz. a. a Bereczky Mihálytól be-
folyt 105 ft. tőkét is amoda utalványozták ki.

Az ugynevezett „szokásos“ ezer ft. kiutalványoz-
tatott a kikötött öt építési éven kívül még: 1867. 2
és 51; 1869. 94; 1870. 86; 1872. 58; 104 és 153. jk.
számok alatt.

Hogy lehet a biztosítékul leköttött pénztárral így
bánni, arra nem szabad reflektálni, mert az okvetlenül
sértő lenne; sérteni pedig nem akarunk. Annyit azo-
ban mégis mondunk, hogy föltéve, de meg nem enged-
hetve a bolti pénztárnak évi 1000 f. frtos járulási köte-
lességét, még akkor is csufol megkárosították azt az
által, hogy 1872-ben egyszerre három részletet vettek
ki belőle s így annak két évi kamataitól előre meg-
fosztották.

Arról, hogy 1872-ben 126. sz. a. váltóra a taka-
rékpénztárból vettek föl pénzt és így dupla kamattal
károsították az amogy is agyon szivattyúzott bolti
pénztárt, arról nem is szólunk.

Ennyi keserves vajadás után végre belátták a
védnökség legelfogultabb tagjai is, hogy pénz nélkül
építeni lehetetlen. 1875 évi dec. 19-én kiosztották az
új templom építésének számadásait 1859-től egész
1873-ig, elrészletezve.

Ezen jelentés egyenesen bevallja, hogy az új
templom építésére semmi alap nincs; hogy az egyhá-
zközség elnökének adományok gyűjtésére irányuló tü-
rekvései még főpapi körökben sem sikerültek; hogy a
hívek jótékonyága az idők mostoha volta s a templom
kockázatot elköszülése miatt teljesen elapadt.
Ezen viszonyokra tekintettel Barthal József egyház.
képviselő 149. pont alatt indítványozza, hogy miután
a templom teljes elkészülésére még legalább százezer
forint kell; miután az eddigi évi jövedelem alig fe-
dezhethetné a félig kész közhalmaznak évenkénti tataro-
zását: mondassék ki határozatilag, hogy a további
építés tehetőség hiányában beszüntetessék.

Az indítvány szavazásra bocsájtatván, kilenc el-
lenében tíz szóval elfogadtatik és a templomépítés be-
szüntettetik.

Ez lett hát a vége tizenhat évi jobb ügyhöz
méltó buzgalomnak, mely építési mániától elragadva,
— csupán az ó templom pénzeiből — a f. év végéig
fölszámítva, 40046 f. frt 72 $\frac{1}{2}$ krt. mondd negyvenezer
negyvenhat forintot beleölt egy mihaszna téglarakásba.

És ehhez szó fér!

Tudjuk, hogy csiklandós ez a kérdés; tudjuk,
hogy még mindig sokan vannak városunkban, akik
jámor keblük óhajaira többet adnak ma is, mint a
hidegen számító és elalkudhatlan következtetései-
re; tudjuk, hogy legtöbbben rokon- és ellenszenvnek sugalma
alatt szólnak ehhez az ügyhöz. De mi, kiknek hálá-
datlan feladatunkul jutott a közügyet szolgálni és
nyiltan szólani még akkor is, ha az összes közönség
kedvence eszméit kell is helyteleníteni: megmondjuk
jelen komoly buvárkodásunk eredményét szenvedély-
telenül és komolyan.

Tény — és ezt maguk az egyházközségi tagok
is elismerték mindig és minden jegyzőkönyvben újra
meg újra hangsúlyozták — hogy az új templomba bele-
épített pénz kölcsönpénz. Aki kölcsön vesz föl pénzt, an-
nak azt is ki kell mutatni, hogy honnan,
mikor és hogyan akarja azt törleszteni?
továbbá a tartozás biztosítása is őt ter-
heli; mert pénzt, pláne szent célokra rendelt pénzt
könnyelműen elpocsékolni, vagy ha már el van, ve-
szendőbe hagyni menni: több mint könnyelműség. Az
bűnös mulasztás és alig kisebb véték, mint maga az
elfeocsérlés.

Azért is felhívjuk a jelenlegi egyházközséget,
mint testületet, hogy ezen reá neheztülő földadatot tel-
jesíteni el ne mulasztssa.

A város jelenlegi polgármestere, mint kéréshet-
len erélyéről és drákói szigoráról meggyeszerre ismeret-
es férfiu, köteles ezt a tudomásra hozott ügyet szó-
nyegre hozni és végleg tisztáztatni. Nem kisebb felelősség
terheli e tekintetben jelenlegi apát-plébánosunkat, aki
az egyházi alapítványok és jövedelmek hivatott gond-
noka és őre.

Ha senki nem teszi meg, neki tiszténél fogva kö-
lessége a régi templomnak az ujba beleölt kölcsönpén-
zeit biztosítatni; nehogy Isten és a világ előtt hall-
gatása és elnézése által nevéhez gyanú és megszólás
férközzék.

Tegye meg az új templom lebontására az indit-
ványt; s ha az — mint előre látható — rokonszenvre
nem találja, hívja föl az ellenkező nézetű tagokat,
hogy az általuk pártolt új templomért, mint adósért,
a régi templom követelése erejéig realis biztosítékot,
jótállást nyujtsanak. Ha ezzel sem boldogulna, akkor
hivatalos tiszte, állásából kifolyó kötelessége neki, az
új templom, mint adós ellen a régi templom javára, a
törvény útján kártérítési keresetet indítani.

M. I. L.

Hirek.

F. hó 19-én a zombori magyar nőegylet javára műkedvelők által színre hozatik: „A jó hazafiak” című vígjáték. — A szereplők: Sztipicsné, Karvázy D.-né úrnő, Lovász Aranka és Trischler Nina k. a., továbbá Berecz Gyula, Csihás Benő, Heincz K., Karvázy Domonkos, Mattyasovszky D., Mocsary, G. ifj. Pál A. és Pribil E. urak. — Ez előadásra előre is felhívjuk Zombor városa s környéke közönségének figyelmét.

Matzitz Lajos városi állatorvos fizetését a gazd. választmány 130 ftal fölemelendően véleményezte. Bizony bajos lehetett neki eddig 120 ftért éjei nappal a város rendelkezésére állani.

Ugyanezen ülésben a számvéviségi tisztek fizetése 20%-kal fölemelendően találtatott.

A városi ügyészség ugyanekkor irnoki állomás szervezését kérte, mi ajánlólag fog a közgyűlés elé kerülni.

A kapitányi hivatalnak lovas esendőségi szervezése iránti kérvénye elejtettet s utasított határozattal, hogy a jelenlegi lovas esendőség állományának fentartása mellett belátása szerint tüzetes rendőri szabályzatot készítsen.

A város jövő évi költségvetése. Hiány 47037 ft. 89 kr., mely összeg az 1880-ban fizetett és pótdóval terhelhető 198440 ft. 42 kr. közdótot alapul véve 25% városi pótdó kivételével lesz fedezendő.

A városi főorvos indítványára a kórházban még két — egy férfi és egy nő — ápoló vétetik szolgálatba, az épület fürdővel és jégveremmel toldatnék meg s nyilvános, akárhonnan való szegényeknek is hozzáférhető közkórházzá alakíttatnék át. Az emiatti fentartási költség-többlet az ápolási napi díjaknak 42-ről 55-re való föemeléséből egyenlítettnek ki. Az indítvány helyeseltetik s ajánlatni fog.

A gymnasium és Tarczyay ház közti u. n. Basa utca fele részben a város, fele részben a lakosok költségén kiköveztetni javaltatik.

A cs. és k. háromszögöl hivatal első osztályából egy kapitány s egy főhadnagy vezetése alatt a Tisza mentében — legutóbb Petrovosszellón felméréseket eszközölt s a kész eredményt a bécsi cs. és k. katonai földrajzi intézetbe vitte magával.

Sándor Béla megyei alispán szerdán személyesen kiment Apatinba és saját elnöklése alatt gyűlésbe hívta a községi képviselőket, Schmausz Károly jegyzőnek a koronási arany érdemkereszttel való kitüntetésé alkalmából a város haladása körül évek hosszú során át szerzett érdemeit jegyzőkönyvbe iktatva, bizottságot küldött ki, mely az érdemes és megkoszoruzandó aggastyánt a gyűlésterembe meghívja. Az alispán megható szavai az ünneplésnek szemébe az önértet és megelégedés édes könnyeit csalták, a jelenlevőket pedig többször eljénzésre ragadták. A decorált ősz, mely érdelemmel egy néma köszönőmnél válaszul egyebet rebegni nem tudott. Este 120 teritékű diszlakoma volt, melyen számos alkalmi köszöntő mondott. (Igy beszélt nekünk egy szemtanú; mert Apatinban — sajnos — senki se tartotta fáradságára méltónak az ünnepély részletes leírását a megye legterjedtebb lapja útján közölni tudomásra bocsájtani. Sz.)

Az illetéki szabási- és adóhivatal folyosóján este 5-6-ig olyan sötét van, hogy tapogatva jár benne nemesak az oda utalt nagy közönség, de a házban otthonos hivatalnokok is. Miért ne éghetne ott esténkint egy lámpácska?

Vasárnap reggel vagy 800 főre menő előkelő közönség vonult ki a vasúthoz, az átutazó trónörökös tiszteletére. Ő fensége polgári őszi ruhát viselt s megérkeztek könnyed ugrással lépett ki kupéjából a lelkesen eljénző közönség elé. Az alispán és városi polgármester szívélyes elfogadását magyarosan viszonzva és velük a város érdekeiről öt percig beszélgetve, szívélyes köszönitások után a kint levők eljénzése között Szeged felé tovább utazott.

Idyll. A főkapitányhoz beállít a napokban egy öreg asszony egy mesteri esetre méltó 12-13 éves fickóval s elpanaszolja, hogy valami Parsetich, akinél a gyerek a nyáron kanászokodott, most a munkaidő végén elesapta s nincs hova lennie. A gyerek, de még a vénasszony — anyai nagynénje — setudta, minek hívják. Sok lótas-futás után a plébánián kiderült, hogy a gyerek anyakönyvbe sincs iktatva, sőt tán meg sincs keresztelve. A főkapitány nem tudván, mit tevő legyen, a természet nyers fiát szolgálatába fogadta, kiruházta s most a ház körül használja. Érdekes volt, hogy mikor mosdásra szappant adtak neki, valami szállási bucsú remincenciából azt mézes kalácsnak nézte s beleharapott. Különben az uri mód tetszik neki, csak mikor kucsát akartak nyomni a fejébe, akkor fakadt könnyekre, mondván: Ha meglátnak benne kanász kollégáim, hát kinevetnek.

A gymnasiumnak járó fűtő fa évi átlaga 80 méterben állapították meg. (Ez nem helyes; mert szigorú téli esetén fűtetlen marad a gymnasium, enyhe téli meg fölösleges fája marad. Különben is nem ennyi vagy annyi, hanem elegendő fűtő fát tartozik adni a város).

A zombori k. iskolaszék vasárnap 11 órakor tartotta alakuló gyűlését. A ministerileg jóváhagyott püspökkari intézkedés szerint a helyi plébános levén az iskolaszék elnöke, alelnöke Molnár István ügyvéd, jegyzővé újra Szilágyi Ferenc, főgondnokká Veszelyovszky Péter, algondnokká Czinkler Gyula tanító, választott meg. Ez a hős utjítás megint páratlan a maga nemében. Eladdig 1874-től 1879-ig az egyházközség pénztárnoka 50 ft. utólagos honoráriumért, 1879-1880-ban pedig száz forintért minden kifogás nélkül ellátta ezen teendőket; és most öt minden indokolás nélkül, maguk se tudják miért, mellőzték. Ha azt hiszi az iskolaszék, hogy az új gondnokok is

majd ingyen dolgoznak, mint ahogy a régi templommu-zikusok reményük szerint ingyen muzsikáltak (?), nagyon csalódik. Ha pedig ezt nem hiszi, szeretnők tudni, mit pazarolja szükségtelen sine kúrákra az amugy is nyomoruságos iskolák pénzét? Hanem az iskolaszékben minden megy, mert persze a többség dönt, s az már ugy van összeszedve, hogy amit otthon megbeszélnek, ha jó, ha nem, ha helyes, ha nem, csak ha pártérdek, hát megy. (Majd meglátjuk, kinek ad a jövő igazat, annak az urnak-e, aki az iskolaszéki tagok választásakor azt mondta szemünkbe: Minek ide holmi jött-ment betűragó? elég ha értem én — a többi csak szavazzon! — vagy nekünk, akik akkor is nyilvánosan panaszkodtunk, hogy a szent célt észszel és jóakarattal előmozdítani hivatott szakemberek és valóban intellingens férfiak méltánytalanul mellőztetnek? Mert az új iskolaszék első intézkedése is indokolatlan, helytelen. Szerk.)

A nyáron a vágóhidnak megvizsgálására kiküldött bizottság azt, mint a város közvetlen közelében egészségellenest, a Mosztonga vize közelébe a sikarai uton szeretné felépíttetni. Az indítvány közgyűlés elé fog terjesztetni.

— Bek. Párbeszéd az apatini utcából. A. Nemi új firmát látok! B. az ám! „Zimmermann Canditen Fabrik.” A. Ejnye fránya jövevénye, hát nem tudja ez, hogy Zombor egész intelligentiája, akinek az ő cikke kell, magyar? B. Talán a másik oldalra írta magyarul? A. Biz az ott is csak németül van. B. Üsse meg a der di dasz.

Baján a tanács vezetése alatt Schleicher mérnök terve szerint 5200 fős tűztoronyot készülnék építeni.

Az ügyvédi rendtartás ügyében tanácskozó bizottság — az Orsz. Értesítő szerint — a zugirászat kérdését tárgyalta s kimondotta, hogy a zugirászat büntetése 20 firtól 500 firtig terjed. Ismétlés esetében pénzbüntetés és szabadságvesztés két havi elzárás maximummal alkalmazható. A zugirászatot elköveti az, aki az ügyvédség gyakorlatára nem bir jogosultsággal, vagy egyéb törvények és rendeletek alapján nem bir jogosultsággal felek képviseletére és mégis jutalomért a felek nevében és érdekében hatóságok előtt közbenjár. Okiratok készítése nem tekintetik zugirászatnak. A zugirás az fél ellenében igényelt díjait perrel nem érvényesítheti. Azért közöljük ezt, hogy köztudomásra jusson; mert megyénkben minden dologkerülő tudakos paraszt, prókátort játszik; félig kitanult kalamos napzságos pedig százával hanyódik.

A magyar országos segélyző-nőegylet (Veres kereszt) almási fiókjá az egylet Felsőes vedasszonya Erzsébet királyné névnapja előestéjén, 1880. november hó 18-án Almáson az uradalmi nagyvendéglő helyiségében alaptökejének gyarapítására táncal egybekötött „kőz v a c s o r á t” rendez, melyre a n. é. közönség tisztelettel meghívatik. Beléptidij személyenként 50 kr. Felülfizetése az egylet céljaira közönséggel elfogadtnak és nyilvánosan nyugtattatni fognak. Kezdeté fél 8 órakor.

A választmány. Akármerre jár-kezel az ember városunkban, a családok, különösen a kisasszonyok panaszkodnak, hogy Zomborban ilyen-olyan „fád” a társas élet, nincs alkalom a nemes szórakozásra steff. És igazuk van nekik; de hogy ezt a tudott és restelt bajt elhárítani vagy módjukhoz képest elenyészteni iparkodnának: ezt a bókot az egyszer még udvarlói nagytás mellett se mondhatjuk. Dalárdánk az ország dalárdái között még sohase állt hátrább az országos versenyek alkalmával az ötödik helynél; tehát aki nem affektál, nem tulkövetelő, beérheti művészetével. Hogy a papák e részben mindig konzervatívek s az elmaradás pártján vannak, azt értjük; de hogy a kisasszonyok velük szemben nem fejtik ki azt a nagy bofolyásukat, mely farsangon az egyjével leszakado vagy elévülő drága ruhák megvetetésében, egy-két forintos báli jegyek megváltatásában nyilatkozik: azt nem értjük. Az idő szép volt; meglehetően vacsorálni dalárda előtt; a belépőjegy potom öthatos volt; új toalett se kellett; tánc várható is volt, lett is kedélyesebb, mint akármilyen bálon, mégis csak 22 nő, köztük 9 mond kilenc kisasszony volt jelen. Ja hölgyeink! ha kegyetek a társas életben csak előjogokat ismernek, terheket viselni pedig kihúzó: akkor ne panaszkodjanak társas életünkre s ne várják, hogy a kedvükért tegyünk valamit. A viszontlátásig a műkedvelők előadásán. X.

Követésre méltó példa. Petrovosszellón a tanítók önképző egyület alakítottak s a hónap első szombat délutánján benne közérdekű és szaktanulmányokat olvastak fel. Most szombaton volt első gyűlésük.

A kaszinó-egyleti dalárda szombati daletélye közepszámú közönség előtt szép szellemi sikerrel folyt le. Különös tetszésben részesült Karvázy Domonkos ur érzelmi éneke, ki Simonfytól és Németh Jánostól adott elő néhány gyönyörű magyar dalt, s Gumbert „Reám tekint büvös szemed” kezdetű szívrhez szóló dalát. A dalárda volt kitünő tenoristájának, Kösön Lajos urnak hirtelen eltávózása folytán a műsor némi változás szenvedett. Nyizsnyai „Születésem napján” című kardala helyett Staudacher József ur játszotta hegedűn zongora kíséret mellett Langer „Nagymamácska” című „ländler”-jét, melyet közkívánatra ismételnie kellett. Végül a várva várt „Pepi tante” helyett Beethoven klasszikus szépségű „Hymusz az éjhez” című dalával kárpótolta bőkezűleg a közönséget.

A bajmoki gőzmalom kerékszija egy molnárlegényt bele rántott és összetört.

Abonyi Aigner Lajos, Jókainak, „Asszonyt kísér, Istent kísér” c. érdekes regényét 30 kros füzetekben is kiadja. A kiállítás csinos.

Táborcsky és Parsch zeneműkereskedésében megjelent „La Brabansonne”, belga nemzeti hymusz, zongorára szerzette Bayer Ferenc. Ára 50 kr.

A „Bácskai Naptár”, valamint a „Bácskaer Kalendar” is megjelent s a „Bácska” szerkesztőségében

40 kr. beküldése után megkapható. Ismét eladók 25% árleengedésben részesülnek.

A földm., ipar- és keresk. ministerium a bezdámi vegyes ipartársulat alapszabályait helybenhagyta.

Apatinban f. hó 3-án kisdédóvo nyílt meg. Topolyán okt. 31-én tették föl a templom új tornyára a keresztet.

Baján a francia nyelv barátai francia társalgó kört készülnék alakítani. Nálunk ilyesmi helyett a legtöbbben azon török a fejüket, hol van karosabb rámpás.

A zombori állami gymnasium szegény tanulóit segítő egyesület alaptökejének gyarapítására befolyt adományok folytatolagos kimutatása: Bikár Sándor ivén: Salamon S. könyvtáros 1 firt (f. é. okt. 1-étől negyedévenként egy firtot ajánlott föl), Bikár Márk 1 firt; — Tessényi Oszkár ivén: Mártonfi Károly 2 firt, Iményi István 1 firt, Eirich László 1 firt, N. N. 10 kr., Gräff Nikáz 1 firt, Masirevits Ágost 1 firt, Raisz Sándor 1 firt; — Brankovits Milivoj ivén: Brankovits 1 firt. Konyovits Joszim 1 firt, Demetrovits Alexandra 50 kr., Jankovits Antal 1 firt, Brankovits Katarina 50 kr.; — Polakovits ivén: Wenzler Gyula 1 firt; — Pelikán Lipót ivén: N. N. 20 kr., Frenly Mihály 1 firt, Gertinger 2 firt, Valter 1 firt, N. N. 30 kr., Kirjakovits Milan 10 kr., Georgievits Döme 50 kr., Özv. Birvalszy Zákó Maja 1 firt, Bibra százados 2 firt, Heiszler Zoltán 50 kr., Dr. Simon 1 firt, Birvalszy Erzsébet 1 firt, Brkits Izsák 20 kr., Manojlovits István 20 kr., Roth A. 30 kr., Hábor Pauline 20 kr., Athanackovits Erzsébet Zsófia 50 kr., Petrovits 1 firt, Bugarszky S. 10 kr., Vukitsevit 50 kr., J. 40 kr.; — Stvrteczky Zoltán ivén: N. N. 1 firt, Preszlyné 1 firt, Tellér Berta 50 kr., Klug 50 kr.; — Baloghy Ernő ivén: Dr. Horváth Géza 40 kr., Gaál 40 kr., Pekanovits 30 kr., Vukicsevics 1 firt, Hoffmann 1 firt, Athanackovits György 1 firt, Karakásevits Mil. 40 kr., Falcione Nándor 1 firt, Raichl János 50 kr., Keszler Antal 50 kr., Jankovits Antal 50 kr., Grünwald Ig. 50 kr., Nikolits István 50 kr., Pribil Ernő 1 firt, Jankovits 1 firt, Goldfahn Sándor 50 kr., Vukicsevits és társa 50 kr., Gfeller Ernő 1 firt, Zákó Milan 1 firt, Csókás István 20 kr., Rác Gabriella 1 firt, Széchenyi Jenő 1 firt; — Oláh Béla ivén: Leovits Gedeon 1 firt, Radulovits 1 firt, Bugarszky 1 firt, Donoszlovits József 1 firt, Karsay István 50 kr., Bikár Szimo 1 firt, Esztergamy Károly 1 firt, Kék Lajos 1 firt, Jerassovits János 1 firt, Kozma László 1 firt, Pinczehelyi Gábor 1 firt, Theodorovits Szava 50 kr., Rónay István 2 firt, Boldizsár Pál 1 firt, Szüch Mihály 1 firt, Raday 1 firt, Bodnár 1 firt, Dr. Wiesel Jakab 50 kr., ifj. Marsch 1 firt, Ertl Ferenc 1 firt, Schneider József főhdn. 1 firt, Szendrőy György 20 kr., Konyovits Milos 1 firt; — Szemző János ivén: Szemző Dezső 1 firt; — összesen 69 firt, melylyel a segítő egyesület alaptökeje 446 firt 5 kr-ra szaporodott.

Zombori csendélet. Megkerült a disznó, de kövéren. Ily örömrivalgással rontott be egyik polgártársunk a mult hetekben az ebédet főző kedves életpárjához.

— Hogyan? kérdé az asszony csodálkozva, mert a disznó már hónapok óta eltűnt volt.

— Hát csak úgy anyjok — mondá örömmel a férj — hogy a kanász, kinek az elveszett disznó miatt husz forint kártérítést kellett volna fizetnie, disznókat meghízottan felfedezte.

— Hol?

— Találd ki!

— Nem tudom.

— No jó, majd elmondom. Hallgasd csak anyjok! A kanász értvén a disznó nyelvén, beszédbe elegyedett a disznóval és ez a következő vallomást tette: „Mult év szeptember havában egy falka disznó mellett elhaladtam és sovár szemekkel néztem, mint eszik azok a jó kukoricát. Étvágyat kaptam, és oda sompolyogtam s jóízűen zabáltam. Midőn eltávózni akartam, a falka gazdája nyakon csipett. Hiába volt protestációm, rajtam mi sem segített, bezárattam! Hiába lármaztam: „hisz ezt tiltja a törvény.”

Eg azért, mert ezt a törvényt is tiltja, teszem ezt; én a törvényt kijátszom, téged meghizlalak, megöllek, punctum! zabálli!

Egy-két „nő! nő!” volt az ellenvetésem, mást ugy sem tehettem; különben mindig jól tartottak. Új gazdám hozzám jószívű kezdett lenni, megvakargatta füleimet és így biztatott: „Egyél kedves barátom, egyél csak, én jó szívvvel adom.” — Sorsomba belenyugodtam. — Most ismét szabad vagyok, örülök szabadságomnak, és miután a hazamenésre való utat tudom, magam fogok hazaballagni.” — Ezt mondta a disznó, édes anyjukom és már jön is haza felé; én csak futottam előre, hogy neked az örömhirt tudtul adjam.

A disznó egyenesen az udvarba és régi házikójába vonult. Másnap halotti tort iltek, a disznót megölték . . . az ideiglenes gazda pedig az etetésért kárpótlást követel. Kap-e, nem-e? ezt a törvényt mondja meg, melyet ezuttal kijátszani nem fog.

Nemde érdekes kis történetke ez? De jó is, mert hizott disznót hozott a házba.

Budapesti piac. Szokványbuza tavaszra 12.32 — 12.35. Bánáti tengeri 1881. május—júniusra 6.22 1/2 — 6.25, nemzetközi tengeri 1881. május—júniusra 6.07 1/2 — 6.10. Szokványzab tavaszra 6.40—6.45 Káposztarepce 1881. aug.—sept. 12.50—12.75.

Szerkesztői üzenet.

Levelvezőinknek. Köszönjük szíves figyelmüket a multra s kériük a jövőre.

Felelős szerkesztő: Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS.

Laptulajdonos és kiadó: Bittermann Nándor.

Meghívás résztvevésre.

A Hamburg városa által biztosított nagy pénz-sjáték néhány hónap alatt okvetlen nyereségre

8 millió 379,760 márkát

játszik ki.
A hét rendbeli játéktörvénnyel 90,500 sorsjegyből **46 640 nyeresemény** adatik ki és pedig egy **400,000 márká**

egyenként	
1 nyerem. 250,000 márká	4 nyerem. 8000 márká
1 " 150,000 " "	3 " 6000 " "
1 " 100,000 " "	52 " 5000 " "
1 " 60,000 " "	6 " 4000 " "
1 " 50,000 " "	108 " 3000 " "
2 " 40,000 " "	214 " 2000 " "
2 " 30,000 " "	10 " 1500 " "
5 " 25,000 " "	2 " 1200 " "
2 " 20,000 " "	533 " 1000 " "
12 " 15,000 " "	676 " 500 " "
1 " 12,000 " "	950 " 300 " "
24 " 10,000 " "	26345 " 138 " "
	stb. stb.

A húzások a hivatalos törvényben megállapítvák.

Ezen sorsjáték legközelebbi húzására

Egy egész eredeti sorsjegy csak 3 frt 50 kr

Egy fél eredeti sorsjegy csak 1 frt 75 kr.

Egy negyed eredeti sorsjegy csak 90 kr.

Ezen összegek ajánlottan, utalványilag vagy postabélyegeken alulirothoz küldendők be.

A **Steindecker ház a nyerteseknek** rövid idő alatt **125,000 80,000 20,000 20,000** és több **10,000** márkás nyereseményt kifizetett és nekik gondatlan jövőt biztosított.

A sorsjegyek ára a nagy nyereseményekre tekintettel oly esékly, hogy a szerencsepróbálás mindenkinek ajánlható.

A résztvevők megrendelésükkel együtt hivatalos húzási rendet, húzás után pedig hivatalos nyereseményjegyeket kapnak.

A nyeresemények állami jóállás mellett rögtön megküldetnek, kívánatra pedig minden ausztria-magyarországi nagyobb pénzintézetnél kifizetnek.

A megbízások legkésőbb **november 30-ig** az alulírt **regi megbízható cégre** címezendők.

Steindecker József,

bank- és váltó üzlete, Hamburg.

Utóirat. A Steindecker József-féle régi és jóhírű üzlet nem szorul külön ajánlatásra; tehát figyelmeztetjük a közönséget, hogy arra nincs is szükség.

Árverési hirdetés.

Gromon Dezső vajszkai és bogyáni birto-
kos csódtömegéhez tartozó ingóságokból **4 darab 16 markos, fekete, herélt vérló,** — melyek közül 1 darab 6 éves, 3 darab 7—8 éves — folyó évi **november 21-én délutáni 3 órakor Zomborban,** a katonai laktanyák közötti vásártérre elárvereztetnek. A lovak becsérteke 1200 frt.

Ugyan a fenti csódtömeghez tartozó **21 ezer kéve szép nád,** 42 kúpban 500-ával összerakva, v. kúpöntként v. együttvéve — amint t. i. a tömegre előnyösnek mutatkozik, folyók **14-én Vajszkán** a helyszínen fognak elárvereztetni. A venni szándékozók a szokásos 10% bánatpénzzel kell, hogy ellátva legyenek.

Zombor, 1880. nov. hó 5-én.

Id. Pál Antal,

id. tömeggondnok.

Clayton és Shuttleworth BUDAPESTEN.

A közelgő időnyre ezennel ajánljuk dúsan felszerelt raktárunkat, **malmok, szecs-kavágók, répezázók** s egyéb gépek beszerzésére, s egyidejűleg bátrak vagyunk ez alkalmat felhasználva, a nagyérdemű gazdaközönséget arra figyelmeztetni hogy a f. évi szeptember hó 19-től 22-ig **Békes-Csabán megtartott gazdasági gépkiallítás és gépversenyénél,** gépeinknek hasonlíthatatlanul kitűnő szerkezete és szabatos munkája a bíráló bizottság által **7 drb ezüst éremmel** lett kitüntetve és pedig:
az egyetlen nagy ezüst éremmel **szállítható 4 fogatú tisztító szerkezet** és zsákoló készülékkel ellátott **járgány cséplőgépek;** — a legnagyobb kitüntetés egy nagy ezüst éremmel **V R S I. jegyű 3 vasu ekénk;** — az egyedül e célra kitűzött ezüst éremmel pedig **konkoly választó gépeink** (Trieurok), **szecs-kavágóink,** — **rögtörőink,** — **répezázóink** stb.

Gőzgépek a kiállításból egyáltalán ki voltak zárva.

CLAYTON és SHUTTLEWORTH,

Budapest, váci körút 80. sz.

LEITNER H.

BÉCSBÖL,

a zombori novemberi vásár alkalmával a legújabb divatú

NŐI ŐSZI- ÉS TÉLI- ÖLTÖNYEIVÉL

megjelen.

Áruhelyisége: Zomborban a fő-
utczában

Sztojkovits G. Zach.

3-2 úr házában.

Hirdetés.

1880. évi november hó 1-én a „TIGRIS“-hez

cimzett (SZUPPEK-féle) vendéglőt átvettem, azt ujonnan felszereltem és a n. é. utazó közönségnek becses figyelmébe ajánlom.

Vendégszobáimat kényelmesen butoroztam, azok árait pedig felette olcsón számíttandom.

Jó ételek és italok pontos kiszolgáltatásáról gondoskodva leend.

Számos látogatásért esd

Szabácsi Mihály

volt bezdáni duna-zsilipi vendéglős.

Árverési hirdetés.

Ezennel közhírré tétetik, miszerint folyó évi november hó 16-án délelőtti 11 órakor a községháznál a garai uradalmi **italmérés jog haszonbérbe fog adadni,** három egymásutáni évre, vagyis **1881. január 1-től, — 1883. december 31-ig.**

Kikiáltási ár évi 1800 forint. Elfogadtatnak ajánlatok is, melyek azonban csak az árverés után bontatnak fel.

Az árverezők 10 százalék bánatpénzt tartoznak letenni az árverezés előtt. — Feltételek alulirothn' meg tudhatók akár szóval, akár írásban.

Kelt Garán, 1880. október hó 27-én.

RIBOVICZ ANDRÁS
plébános és hitközségi elnök.

Hirdetés.

Markovits Mihálynál kitűnő minőségű 1862-iki és 1869-iki termésű szilvási és pécsi csemege borok hektoliterenként harminc forintjával kaphatók.

VIRTER KÁROLY

köz- és váltó-ügypédi irojjáda Zomborban, 1880-ik évi november hó 1-5 napjától: fútcza **Kossanics ház** emeletén van.

Hirdetés.

Tisztelettel adom tudtára a n. é. közönségnek, hogy 1880. évi november hó 1-én az

„ARANY OROSZLÁN“ (POKOL KOCSMA) című vendéglőt átveszem, azt ujonnan felszerelem és a n. é. utazó közönségnek becses figyelmébe ajánlom.

Vendégszobáimat kényelmesen butorozom, azok árai pedig felette olcsók leendnek.

Jó étel és italok pontos kiszolgáltatásáról gondoskodva leend.

Számos látogatásért esd

Szuppek József,

vendéglős.

3335. sz. kig. ex. 1880.

Pályázati hirdetmény.

Prigl.-Szent-Iván községében elhalálozás folytán megürült jegyzői állás betöltése céljából a választás folyó évi november hó 15-ik napjának délelőtti 9 órájára tüzetik ki.

A jegyzői állással évi fizetés 126 frt; 84 klgr. marhahús, á 43 krral = 36 frt 12 kr., 33⁶⁰⁴ klgr. faggyú, á 75 krral 25 frt; 33⁶⁰⁴ klgr. só, á 15 krral 5 frt 40 kr.; 112² klgr. sulyú hizott disznó á 54 krral = 60 frt 48 kr.; 11³⁷⁹ méter fa á 4 frt 75 krral = 54 frt; 6 szekér széna á 11 frttal = 66 frt; 40 mérő buza á 5 frttal 200 frt, 24-ed telekföld és szabadlakás hasznélvezete, van egybekötte

Felhivatnak a fenti állást elnyerni óhajtó pályázók, hogy a törvényben kívánt kelleket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket f. é. november hó 14-ig ezen szolgabíróshoz nyujtsák be.

Apatinban, 1880. évi október hó 15-én.

Alföldy József,
szolgabíró.

2-2.

A nagyérdemű közönség ezennel tiszteletteljesen értesítetik, miszerint a mult évi fagykárak miatt a városi faiskola csemetéről új árjegyzék nem jelenend meg, s így az 1878. évi árjegyzék érvényesnek tekintendő.

Kivételt csakis az almaoltványok képeznek, miután az eddig 30 krjával eladott darabnak jelenjégi ára csak 20 kr o. é.

Van vagy 2000 db. őszibarack-csemete dbonkint 30 kr.; 100, 50 vagy 25 db átvételénél száza 25 frjtával számíttatik.

Továbbá vagy 150 féle szállóvessző a legnemesebb fajokból dbja 10 krjával.

A közönséges szállóvesszők ára mint eddig is 5 kr. o. é.

3-3

A bizottság.

JOSEF KLEINTSEK

Neusatz.

Empfiehl sein gut assortirtes Lager von

„echten syrmier Slivovitz,“

Roth- und Weissweine, besonders echten

Carlovitzer-Tropfweruth,

zu den billigsten Preisen.

Főnyeresemény 400,000 márká.	Szerencse-jelentés.	A nyereseményekért a kormány kizeskedik.
------------------------------	---------------------	--

A Hamburg városa által biztosított nagy előnyű pénzkisorsolásnál

8 millió 600,000 márkát

okvetlenül kell nyerni.

Ezen előnyös pénzkisorsolásnál csak 90,500 sorsjegy van. A nyeresemények:

Főnyeresemény 400,000 márká.	
Jutalék 150,000 márká	6 nyeresemény 4,000 márká
1 nyerem. 150,000 márká	108 nyeresemény 3,000 márká
1 nyerem. 100,000 márká	214 nyeresemény 2,000 márká
1 nyerem. 60,000 márká	10 nyeresemény 1,500 márká
1 nyerem. 50,000 márká	2 nyeresemény 1,200 márká
2 nyerem. 40,000 márká	533 nyeresemény 1,000 márká
2 nyerem. 30,000 márká	676 nyeresemény 500 márká
5 nyerem. 25,000 márká	950 nyeresemény 300 márká
2 nyerem. 20,000 márká	65 nyeresemény 200 márká
1 nyerem. 15,000 márká	100 nyeresemény 150 márká
1 nyerem. 12,000 márká	26345 nyeresemény 138 márká
24 nyerem. 10,000 márká	2300 nyeresemény 124 márká
4 nyerem. 8,000 márká	70 nyeresemény 100 márká
3 nyerem. 6,000 márká	7300 nyeresem. 94 és 67 márká
52 nyerem. 5,000 márká	7850 nyeresem. 40 és 20 márká

és mindezek hét hó leforgása alatt kihuzatnak.

Az első húzás hivatalosan november 15-ikére va bitűzve és

Egy egész eredeti sorsjegy csak 3 frt 50 kr.
Egy fél eredeti sorsjegy csak 1 frt 75 kr.
Egy negyed eredeti sorsjegy csak 88 kr.

Ilyen eredeti sorsjegyeket alulírt iroda az összeg bérmentes beküldése után akárhova eljuttat.

Minden játzó az eredeti sorsjeggyel együtt az államilag hitelesített eredeti húzási tervet és húzás után a hivatalos húzási eredményjegyeket minden további utánjárás nélkül megkapja.

A nyereseményeket titoktartás mellett az érdekelteknek azonnal megküldöm.

A megrendelések postautalvány mellett vagy ajánlott levélben egyaránt eszközölhetők.

A kik szerencsét próbálni akarnak,

november 15-ig

forduljanak alulirothoz.

Idősb Heckscher Samu,

bankár és váltóüzér Hamburgban.

3-3